

ОСНОВНІ ПРОБЛЕМИ СТРАХОВИКІВ НА РИНКУ ФІНАНСОВИХ ПОСЛУГ УКРАЇНИ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ

В наш час страхування – це не лише інструмент фінансового захисту, але й джерело збагачення економіки держави. Сьогодні страховий ринок є найрозвинутішим сектором ринку небанківських фінансових послуг та невід’ємною складовою розвитку національної економіки України. Страхові компанії з 2012 р. згідно з Законом України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» [1] зобов’язанні перейти на ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності згідно з вимогами міжнародних стандартів бухгалтерського обліку і фінансової звітності (далі – МСФЗ).

В Україні державне регулювання страхових компаній здійснюється Міністерством фінансів України, Національним банком України, Держкомстатом України та спеціалізованим стандартом бухгалтерського обліку для страховиків – МСФЗ (IFRS) 4 “Страхові контракти” [3]. Не дивлячись на те, що перехід страхових компаній на МСФЗ відбувся 5 років назад, на сьогодні залишається ряд невирішених проблемних питань, зокрема:

- 1) узгодження положень МСФЗ з українською нормативною базою;
- 2) відсутність кваліфікованих кадрів в страхуванні зі знанням МСФЗ;
- 3) недобросовісні страховики на страховому ринку;
- 4) діяльність недобросовісних топ-менеджерів.

Для обґрунтування тези про неузгодженість положень нормативних актів України з вимогами МСФЗ слід розглянути найбільш яскравий приклад: у МСФЗ 4 вказано, що страховий контракт – це контракт, згідно з яким одна сторона (страховик) приймає значний страховий ризик іншої сторони (власника страхового поліса), погодившись надати компенсацію власникові страхового поліса, якщо визначена непевна майбутня подія (страховий випадок) негативно вплине на власника страхового поліса [3]. В українському законодавстві, згідно із Законом України “Про страхування”, під договором страхування розуміють письмову угоду між страхувальником і страховиком, згідно з якою страховик бере на себе зобов’язання у разі настання страхового випадку здійснити страхову виплату страхувальнику або іншій особі, визначеній у договорі страхування страхувальником, на користь якої укладено договір страхування (подати допомогу, виконати послугу тощо), а страхувальник зобов’язується сплачувати страхові платежі у визначені строки та виконувати інші умови договору [2]. Виходячи з цього, можна зробити висновок, що українське поняття відповідно до законодавства є ширшим, ніж за МСФЗ, тому не всі договори укладені страховиком можуть відобразитися у звітності як страхові контракти. Необхідно узгодити законодавчу базу за МСФЗ з українськими нормативними документами.

До цього часу залишається невирішеною проблема відсутності кваліфікованих кадрів у сфері страхування, які б знали МСФЗ і могли б їх правильно застосовувати на практиці. Через те, що міжнародні стандарти покладаються на судження укладача звітності та мають багатоваріантність вибору складання зовнішніх і внутрішніх джерел інформації для прийняття управлінських рішень установою, виникають певні непорозуміння серед спеціалістів та бухгалтерів. Фахівців з відповідними знаннями в Україні є небагато. Аудитори, які мають досвід зі складання звітності за МСФЗ у страхових установах працюють в основному в великих міжнародних аудиторських фірмах, як результат, значна

кількість українських страхових компаній не знає як представити фінансову звітність за міжнародними стандартами, оскільки не має досвіду з її складання.

На сьогодні в Україні пропонуються курси по підвищенню кваліфікації із застосуванням МСФЗ, також надаються міжнародні та національні сертифікаційні програми, що дають можливість вирішити проблему із кваліфікаційними кадрами в майбутньому у сфері страхування, а також дозволяє багатьом компаніям бути конкурентоспроможними на національному та міжнародному фінансових ринках.

Ще одним проблемним питанням в сфері страхового ринку України є недобросовісні страховики. Звідси, основною проблемою є корупція на страховому ринку. У зв'язку з цим, важливо й принципово прийняти зрозумілі та прозорі умови для роботи всіх учасників страхового ринку. Сьогодні на ринку страхових послуг мають ліцензію 400 страхових компаній, з них прозоро працюючих близько 100 [4], а це означає, що необхідним є підвищення якості ринку, що дасть змогу скоротити частину страхових компаній, а страховикам чесно працювати та не конкурувати за клієнтів. Також необхідно виключити компанії, які роками не здійснювали страхову діяльність. Такі зміни впливатимуть на підвищення рівня надання страхових послуг.

Ще одна проблема – це діяльність недобросовісних топ-менеджерів, які виводять гроші зі страхових компаній за кордон, без відома акціонерів. У зв'язку з цим, необхідно вводити певні санкції та детально регулювати діяльність страхових компаній на міжнародних фінансових ринках, оскільки відбувається відтік валюти за кордон. Потребують розробки плани оздоровлення страховиків, щоб уникнути їх банкрутств, оскільки це може знизити довіру клієнтів до страхового сектору ринку.

Отже, важливе значення для розвитку економіки України в сучасних умовах євроінтеграції є необхідність підвищення ролі і значення страхування. Шляхами реалізації цього є створення чистої конкуренції між страховиками; підвищення якості надання страхових послуг на фінансовому ринку, що поверне довіру клієнтів до страхового сектору економіки; узгодження нормативної бази з нормами міжнародних стандартів; створення відповідних умов для навчання та надання консультацій щодо ведення обліку за міжнародними стандартами у страхових компаніях.

Список використаних джерел

1. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16.07.1999 р. № 996-XIV [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/996-14/print1454336432961231>.

2. Закон України «Про страхування» від 07.03.1996 р. № 85/96-ВР [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/85/96-%D0%B2%D1%80/print1454336428489600>.

3. Міжнародний стандарт фінансової звітності 4 (МСФЗ (IFRS) 4) «Страхові контракти» від 01.01.2012 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/929_008/print1447670866062410.

4. Поляков М. Основна проблема страхового ринку України – недобросовісні страховики / М. Поляков // Страхова справа. – 2014. – № 3. – С. 17.